

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 sierpnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 sierpnia 2017r. w Suwałkach

sprawy **A. W.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

w związku z odwołaniem A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 29 marca 2017 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. W. prawo do emerytury od dnia 23 marca 2017r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.03.2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1383) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) odmówił A. W. prawa do wcześniejszej emerytury. Odmowę uzasadniał niewykazaniem na dzień 01.01.1999r. przez wnioskodawcę 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Do ogólnego stażu pracy organ rentowy nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 23.03.1973r. do dnia 20.06.1975r., ponieważ odległość od miejsca zamieszkania do szkoły wyniosła ponad 70km i dlatego wnioskodawca nie mógł pracować w gospodarstwie rolnym w wymiarze ponad 6 godzin dziennie. Natomiast okresu pracy od 01.10.1979r. do dnia 31.01.1997r. nie uwzględnił do stażu pracy warunkach szczególnych, ponieważ świadectwo pracy z dnia 03.02.1997r. nie spełniało warunków formalnych.

W odwołaniu od tej decyzji A. W. domagał się uwzględnienia pominiętego przez organ rentowy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz okresów wskazanych, jako okresy pracy w warunkach szczególnych i przyznania prawa do emerytury oraz zasądzenia zwrotu kosztów zastępstwa prawnego. Wskazał jakie czynności wykonywał w gospodarstwie rolnym rodziców, opisując sytuację rodzinną i finansową jego rodziny w spornym okresie.

Odnośnie okresu pracy w warunkach szczególnych wskazał, iż w spornym okresie wykonywał prace związane ze spawaniem oraz prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje :

A. W. (ur. (...)) w dniu 28.02.2017r. wystąpił z wnioskiem o emeryturę.

Na dzień 01.01.1999r. wnioskodawca wykazał 23 lata 5 miesięcy 27 dni okresów składkowych i uzupełniających. Organ rentowy uwzględnił okresy uzupełniające, związane z pracą w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 21.06.1975r. do dnia 24.10.1976r. i od dnia 17.10.1978r. do dnia 30.09.1979r.

Sporny pozostawał okres od dnia 23.03.1973r. do dnia 20.06.1975r. W tym okresie gospodarstwo rolne rodziców odwołującego, znajdujące się we wsi W. gm. K., miało powierzchnię 12,63ha. Dodatkowo ojciec wnioskodawcy dzierżawił 10 ha gruntu rolnego. Wnioskodawca był najstarszym z pięciorga rodzeństwa. Jego matka była osoba schorowaną i z tego powodu oraz w związku z koniecznością opieki nad młodszym rodzeństwem, często nie mogła wspomagać ojca odwołującego w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. W okolicach, w których znajdowało się gospodarstwo rolne, funkcjonowały 3 SKR-y i wielu rolników znajdowało tam zatrudnienie. Z tego powodu trudno było znaleźć pomocników do pracy w gospodarstwie rolnym. Główny ciężar prowadzenia gospodarstwa spoczywał na ojcu wnioskodawcy i odwołującym. Rodzice odwołującego hodowali ok. 14-16 krów dojnych. Rocznie sprzedawali 100-150 tuczników. W 1970r. rodzice odwołującego zaciągnęli wysoki kredyt, dzięki któremu wybudowali oborę i stodołę. W związku z tym zmuszeni byli do wzmożenia produkcji rolnej, by spłacić ustalone raty kredytu.

Wnioskodawca w tym okresie był również uczniem (...) Szkoły (...) w S., która mieściła się w odległości 70 km od jego miejsca zamieszkania. Wnioskodawca przyznał, że przez pierwsze dni nauki zamieszkiwał w internacie, jednak w sytuacji, gdy zorientował się, że wyłącznie na ojcu spoczął obowiązek prowadzenia gospodarstwa rolnego, zrezygnował z internatu. Do szkoły dojeżdżał codziennie autobusem, a podróż odbywała się z dwiema przesiadkami. W W. stacjonował autobus, którym dojeżdżał. Do szkoły odwołujący wyjeżdżał ok. 5.30 i wracał ok.16. Sama podróż w jedną stronę zajmowała mu około 2 godzin. Nauka w szkole obejmowała zajęcia praktyczne

i teoretyczne. Średnio miał 5-6 lekcji. W I i II klasie odwołujący miał 3 dni nauki i 2 dni praktyki, w ostatniej klasie 3 dni nauki i 3 dni praktyki. Zajęcia praktyczne odbywał w gospodarstwie rolnym rodziców. Wstawał około godziny 4 i przed wyjazdem do szkoły pomagał przy wnoszeniu obornika oraz dojeniu krów. Elektryfikacja objęła wieś W. dopiero w maju 1975. i do tego czasu dojenie odbywało się wyłącznie ręcznie. Po powrocie ze szkoły pomagał przy hodowanych zwierzętach oraz sezonowych pracach polowych – bronowaniu, zasiewie i orce. W okresie zimowym, gdy z uwagi na warunki atmosferyczne był problem z dojazdem, wnioskodawca zostawał w domu i wówczas pracował w gospodarstwie rolnym w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadkowie: I. D. i S. D., potwierdzili okoliczności związane z powierzchnią gospodarstwa rolnego rodziców wnioskodawcy, ilością hodowanych zwierząt oraz fakt, że odwołujący dojeżdżał

w spornym okresie do szkoły w S.. Świadkowie zamieszkiwali w bliskim sąsiedztwie wnioskodawcy, i byli w zbliżonym wieku. Wskazali, że wnioskodawca pomagał ojcu we wszystkich pracach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Oprócz prac polowych wykonywał on czynności związane z hodowlą trzody czy krów dojnych. Wnioskodawca ukończył szkołę w dniu 20.06.1975r. z wynikiem ogólnym dostatecznym.

Powyższy okres został uwzględniony do stażu pracy, jako okres uzupełniający, w wymiarze niezbędnym do uzyskania przez wnioskodawcę 25 lat.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych na dzień 01.01.1999r. organ rentowy uwzględnił 1 rok 7 miesięcy i 27 dni, zaliczając okres pracy od dnia 05.05.1997r. do dnia 31.12.1998r. w Przedsiębiorstwie (...)w S. na stanowisku maszynisty koparki (świadcstwo pracy w warunkach szczególnych k. 24 i 26).

Sporny pozostawał okres zatrudnienia odwołującego w Spółdzielni Usług Rolniczych w S. od 01.10.1979r. do dnia 31.01.1997r. Ze świadectwa pracy wynikało, że zajmował stanowisko mechanika. W punkcie 8 świadectwa pracy pracodawca wskazał również, że przez cały okres zatrudnienia odwołujący pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako mechanik przy spawaniu i wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych wymienionych w Wykazie A dziale XIV pkt 12 i 16 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z akt osobowych wynikało, że odwołujący został zatrudniony na stanowisko mechanika. Początkowo pracował w zakładzie mechanicznym w S., a po reorganizacji w zakładzie

w S.. W aktach osobowych znajdują się angaże wyłącznie na stanowisko mechanika. Natomiast zachował się również zakres obowiązków magazyniera stacji garażowej CPN. Nie został on opatrzony datą., jednak z zeznań odwołującego wynikało, iż miała miejsce taka sytuacja, że na okres urlopu jego kierownika, zostały mu przydzielone obowiązki związane z wydawaniem paliwa. Odbywało się to przed godzinami pracy, gdyż zarówno on, jako mechanik, jak i kierowcy, którym wydawał paliwo, rozpoczynali pracę o godzinie 7. Wydawanie paliwa odbywało się w godzinach 6.30-7.00, wyjątkowo do 7.30, co wynika z zakresu czynności znajdującego się w aktach osobowych. Czynności związane z wydawaniem paliwa były jednak sytuacjami sporadycznymi. Z akt osobowych wynikało również, że w dniu 20.03.1991r. od dnia 01.03.1991r. został przyznany wnioskodawcy dodatek za wykonywanie prac ziemnych na spycharce T-130. Również w innym angażu z tego samego dnia ustalona została jego stawka zaszeregowania na stanowisku mechanika. Odwołujący potwierdził, że jednorazowo i przez krótki okres obsługiwał spycharkę, w związku z chorobą operatora tego sprzętu. Odwołujący potwierdził, że pracował na takim sprzęcie przez kilka dni, ponieważ dotyczyło to końcowego etapu robót.

Z akt osobowych nie wynikało wprost, czy odwołujący pracował w kanałach remontowych. Zeznający w sprawie świadkowie: P. P. oraz S. S. potwierdzili, że odwołujący pracował jako mechanik w kanale remontowym. Świadek P. P., który w spornym okresie był kierowcą samochodu ciężarowego, wskazał, że (...) S. w zakładzie mechanicznym w S. i S. zatrudniała po dwóch mechaników, każdy z zakładów dysponował kanałem remontowym. Świadek S. S., która w spornym okresie była główną księgową, również wskazała, że odwołujący był mechanikiem pracującym wyłącznie w kanale remontowym. Odwołujący dokonywał napraw samochodów ciężarowych i ciągników w kanale remontowym. W dniu 02.04.1982r. wnioskodawca uzyskał uprawnienia spawacza, kończąc kurs spawania acetylenowego (k. 9-10). W związku z uzyskaniem uprawnień spawalniczych odwołujący wykonywał naprawy za pomocą spawarki gazowej, ale również elektrycznej, mimo braku uprawnień do jej obsługi.

Powyższy okres został w całości zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Zgodnie z treścią art. 184 ust.1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1383) prawo do emerytury w obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym urodzonym - tak jak wnioskodawca – po 31.12.1948r., jeżeli pracowali w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, posiadają staż ubezpieczeniowy w wymiarze 25 lat i ukończyli 60 rok życia (w przypadku mężczyzn). Ilość lat pracy warunkach szczególnych oraz wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych jest badana na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czyli 01.01.1999r.

Ponadto zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 01.01.1983r. okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy wnioskodawca spełnia przesłankę wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 01.01.1999r. oraz przesłankę 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Poza sporem pozostawało, że odwołujący osiągnął wymagany ustawą wiek.

Zgodnie z wytycznymi doktryny i orzecznictwa, aby można było zaliczyć okres pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia traktując je jako okresy składkowe ubezpieczony musi wykazać, iż pracował w gospodarstwie rolnym

co najmniej 4 godziny dziennie. Przyjmuje się również, iż praca ta ma mieć charakter ciągły, co oznacza nastawienie ubezpieczonego na stałe świadczenie pracy

w gospodarstwie rolnym. Przy kwalifikacji takiej pracy należy mieć na uwadze gotowość ubezpieczonego do jej świadczenia, dyspozycyjność i odpowiadającą temu nastawieniu niezmienną możliwość skorzystania z pracy ubezpieczonego przez rolnika (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17.05.2016r. sygn.

III AUa 730/15).

Nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca w okresie od 23.03.1973r. do dnia 20.06.1975r. nigdzie nie pracował zawodowo. Był wówczas uczniem szkoły zawodowej, po ukończeniu której uzyskał zawód rolnika mechanizatora upraw rolnych. Sytuacja rodzinna wymuszała na wnioskodawcy pracę w gospodarstwie rolnym rodziców. Ojciec wnioskodawcy był właścicielem dużego gospodarstwa rolnego i dodatkowo dzierżawił 10ha gruntów. Zatem już sam areał, przy braku mechanizacji prac uzasadniał, aby odwołujący, jako najstarszy z dzieci, pracował w gospodarstwie. Ponadto ilość inwentarza wymagała dużego nakładu pracy i pomocy wnioskodawcy. Sąd miał na uwadze, iż stała praca w gospodarstwie rolnym nie polega na codziennym wykonywaniu czynności rolniczych, co ze względu na rozmiar gospodarstwa lub rodzaj produkcji rolnej może nie być w pewnych okresach konieczne, lecz polega na gotowości do wykonania pracy rolniczej, jeżeli sytuacja tego wymaga. Dlatego wymogiem jest zamieszkiwanie wraz z rolnikiem lub też w pobliżu gospodarstwa rolnego, co zapewnia dyspozycyjność osoby pracującej w gospodarstwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03.07.2001r. sygn. II UKN 466/00). W przypadku wnioskodawcy dyspozycyjność do wykonywania prac rolniczych nie budziła wątpliwości Sadu. Wnioskodawca udowodnił zeznaniami świadków oraz szczegółowym wskazaniem okoliczności dojazdów, że w spornym okresie zamieszkiwał na terenie gospodarstwa rolnego.

Zastrzeżenia w zakresie uwzględniania tego okresu do stażu pracy

w warunkach szczególnych budził fakt nauki w szkole zawodowej oraz odległość, jaka dzieliła jego miejsce zamieszkania od S.. Odnosnie nauki w szkole zawodowej Sąd miał na uwadze, że była to szkoła profilowa. System nauczania od pierwszej klasy przewidywał część zajęć praktycznych, które odwołujący mógł odbyć w PGR lub gospodarstwie rolnym rodziców. W sposób naturalny zadania te realizował w gospodarstwie rolnym rodziców. Również profil szkoły wskazywał na dążenie przez wnioskodawcę do uzyskania wykształcenia rolniczego. Doświadczenie wskazuje również, że poziom nauki w szkołach zawodowych w spornym okresie, w porównaniu np. z technikum, nie był wysoki, dlatego za wiarygodne uznano zeznania odwołującego, który wskazywał, że przy minimalnym nakładzie pracy był w stanie ukończyć naukę z oceną dostateczną. Z nauką w szkole zawodowej wiązał się nierozzerwalnie wątek dojazdów do i ze szkoły, które były uciążliwe i wymagały od wnioskodawcy dyscypliny. Nie można jednak pomijać, że wnioskodawca, jak sam zeznał, miał możliwość mieszkania w internacie, jednak zrezygnował z tego kilka dni po rozpoczęciu roku szkolnego. Wnioskodawca zdecydował, że będzie codziennie dojeżdżał do szkoły i pomagał ojcu w prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

W świetle powyższych okoliczności faktycznych i prawnych, do stażu pracy uwzględniono okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców 23.03.1973r. do dnia 20.06.1975r. w wymiarze niezbędnym do wymaganych 25 lat.

Przy ustaleniu, że wnioskodawca spełnił warunek 25 lat okresów składkowych i uzupełniających istniała podstawa do badania, czy na dzień 01.01.1999r. posiada on również 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych. Okres uwzględniony na etapie postępowania przed organem rentowym nie budził zastrzeżeń Sądu.

Sporny okres dotyczył zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni (...)w S. od 01.10.1979r. do 31.01.1997r. Dokumentacja pracownicza z tego okresu potwierdziła fakt zatrudnienia wnioskodawcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku mechanika. W dokumentacji tej nie zostało jednak wyszczególnione, aby odwołujący pracował jako mechanik w kanałach remontowych i dlatego rozstrzygnięcie tej kwestii w oparciu o akta osobowe nie było możliwe. W celu ustalenia, czy i kiedy odwołujący pracował jako mechanik w kanałach remontowych został dopuszczony dowód z zeznań świadków, byłych współpracowników wnioskodawcy w spornym okresie. Świadkowie potwierdzili, iż jako mechanik odwołujący pracował wyłącznie w kanałach remontowych.

W świetle tych zeznań Sąd doszedł do przekonania, iż wnioskodawca rzeczywiście, jako mechanik pracował w kanałach remontowych. W aktach osobowych zawarte zostały dokumenty, które wskazywały np. na okresowe przydzielenie wnioskodawcy obowiązków związanych z wydawaniem paliwa kierowcom (...), jednak z treści zakresu obowiązków, jak i zeznań wnioskodawcy wynikało wprost, że czynności te (wydawanie paliwa) wykonywał przez kilkadziesiąt minut przed rozpoczęciem pracy. W kwestii obsługi spycharki zeznana odwołującego jednoznacznie wskazują na jednorazowość tej czynności. Tym bardziej, że w aktach osobowych nie odnotowano innych angaży w tym zakresie. Ponadto jakość dokumentacji pracowniczej nie budziła zastrzeżeń Sądu pod względem wiarygodności i autentyczności. Nadmienić należy, że powyższy okres był kwestionowany przez organ rentowy jedynie z uwagi na braki formalne świadectwa pracy.

Sąd ostatecznie przyjął, iż zaliczeniu podlega cały sporny okres pracy w (...)S. od dnia 01.10.1979r. do dnia 31.01.1997r. zgodnie z zapisem w Wykazie A Dziale XIV poz. 16 (prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych).

Konkludując, odwołujący wykazał, iż na dzień 01.01.1999r. posiada wymagane 25 lat okresów składkowych i uzupełniających, w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc orzeczono, jak w sentencji.

mt